

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – 60. rocznica podpisania traktatu rzymskiego

(2017/C 207/02)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

My, członkowie Europejskiego Komitetu Regionów (KR):

1. Przyłączamy się do uroczystości upamiętniających rocznicę podpisania traktatu rzymskiego, które stanowią kluczowy moment na podjęcie szerokich refleksji na temat przyszłości Unii Europejskiej (UE). Potwierdzamy, że racją istnienia Unii jest zapewnianie poszanowania praw podstawowych, pokoju, dobrobytu, stabilności i nowych możliwości dla wszystkich obywateli w całej UE.
2. Nawołujemy do budowania Europy zdolnej do wzmocnienia zaufania obywateli oraz lepiej przystosowanej do sprostania czekającym nas wyzwaniom zarówno w UE, jak i na całym świecie, i do podejmowania decyzji dotyczących wspólnych działań w duchu solidarności i przy poszanowaniu zasady pomocniczości.
3. Przypominamy, że tożsamość Europy jest historycznie zakorzeniona w jej regionach, miastach i wioskach i że wkład władz lokalnych i regionalnych w proces integracji europejskiej stale się zwiększa pod względem gospodarczym, kulturalnym i politycznym.
4. Przypominamy o istnieniu dystansu między obywatelami a UE, który miał zmniejszyć podpisany 25 lat temu traktat z Maastricht, na mocy którego utworzono m.in. obywatelstwo Unii Europejskiej oraz Europejski Komitet Regionów. Niemniej kluczowa rola zdecentralizowanych organów lokalnych i regionalnych przewidziana w traktacie lizbońskim nadal polega na czuwaniu nad przestrzeganiem zasady pomocniczości i udziału w europejskim procesie ustawodawczym. W związku z tym niezbędna jest poprawa obecnej sytuacji, w której zbyt często władze lokalne i regionalne są nadal jedynie adresatami polityki, zamiast brać udział w jej kształtowaniu, przede wszystkim w dziedzinie ustawodawstwa – pomimo wysiłków politycznych i zaangażowania instytucjonalnego Europejskiego Komitetu Regionów w jego stosunkach z innymi instytucjami europejskimi.
5. Uważamy, że KR, jako unijne zgromadzenie przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych, zabiega o Unię zjednoczoną w swej kulturowej i językowej różnorodności w zglobalizowanym świecie. W pełni angażujemy się w promowanie europejskiej demokracji i aktywnego obywatelstwa, w przyczynianie się do ugruntowywania praw podstawowych i ochrony mniejszości, we wzmacnianie bezpieczeństwa i promowanie równości oraz zapewnianie harmonijnego i zrównoważonego rozwoju, zgodnie z naszymi celami dotyczącymi spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.
6. Podkreślamy pilną potrzebę wzmocnienia demokratycznego związku między Unią Europejską a jej obywatelami poprzez zadbanie o to, by Unia dostarczała skutecznych i szybkich odpowiedzi na istotne wspólne wyzwania, którym miasta, regiony i państwa członkowskie nie są w stanie same sprostać. Chodzi tu o wzmacnianie konkurencyjności UE, zwiększanie spójności, uczynienie z UE bezpiecznej przestrzeni, w której wszyscy mają zapewnioną wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość; stworzenie konkretnych perspektyw nauki i pracy dla młodzieży, znalezienie rozwiązania kryzysu związanego z migrantami i uchodźcami, zachowanie strefy Schengen, przeciwdziałanie zmianie klimatu i budowanie odporności na klęski żywiołowe, promowanie gospodarki niskoemisyjnej, wspieranie unii energetycznej; wzmacnianie roli Unii jako kluczowego podmiotu na globalnej scenie, a szczególnie realizowanie celów zrównoważonego rozwoju zawartych w programie działań do 2030 r.; przeciwdziałanie bezrobociu oraz zwalczanie terroryzmu.
7. Podkreślamy, że „cztery swobody” jednolitego rynku UE, tzn. swobodny przepływ osób, usług, towarów i kapitału, stanowią konkretne osiągnięcie dla dobra obywateli UE i podstawowy element europejskiego projektu politycznego. Jest to niepodzielny zestaw praw, których nie można traktować wybiórczo, gdyż naruszyłoby to wartości leżące u podstaw samego istnienia Unii. Wyrażamy w związku z tym zaniepokojenie próbami ograniczenia ich zastosowania – zwłaszcza w dziedzinie swobodnego przepływu osób – przez niektóre państwa członkowskie.
8. Podkreślamy jednak, że „jednolity rynek” powinien również zapewnić postęp społeczny i że zasady dotyczące podstawowych swobód gospodarczych i konkurencji nie przeważają nad prawami podstawowymi i koniecznością walki z dyskryminacją, ubóstwem i bezrobociem.
9. Uważamy, że obchody rocznicy podpisania traktatu rzymskiego muszą być okazją do wzbudzenia bezpośredniego uczestnictwa, krytycznego namysłu i aktywnego zainteresowania obywateli UE w kontekście kształtowania przyszłości Unii, przy czym decyzje powinny być podejmowane na możliwie najbliższym im poziomie. Wyrażamy przekonanie, że proces ten powinien być partycypacyjny i reprezentatywny i zapewniać wszystkim obywatelom równe szanse udziału, wnoszenia wkładu i angażowania się w budowanie Unii. Władze lokalne i regionalne są ze swej natury idealnie predestynowane do tego, by stać się siłą napędową tego procesu i pomóc w urzeczywistnieniu Europy obywateli.

10. Jesteśmy zwłaszcza zdania, że trzeba się dobrze zorientować, jakie obywatele mają oczekiwania wobec UE i jakie nadzieje w niej pokładają, a zarazem jakie są ich obawy i frustracje. Dlatego z zadowoleniem przyjmujemy trzecie sprawozdanie na temat obywatelstwa UE 2017 oparte na informacjach dostarczonych przez obywateli za pośrednictwem ankiet i konsultacji publicznych.

11. W związku z tym podkreślamy, że UE:

- musi być w stanie stawić czoła nierównym skutkom, jakie niesie globalizacja dla życia Europejczyków, poprzez wzmocnienie zasady, zgodnie z którą Europa opiera się na sprawiedliwości społecznej, sile gospodarczej i solidarności,
- powinna zostać upoważniona przez państwa członkowskie do podejmowania – wspólnie z władzami lokalnymi i regionalnymi – działań w momencie, gdy społeczeństwo i obywatele stają przed istotnymi wyzwaniami; należy ją także wyposażyć w odpowiednie instrumenty zarządzania i adekwatne środki finansowe,
- musi kierować się w komunikacji podejściem zdecentralizowanym, poprzez które w przystępny sposób informuje o swoich strategiach i procesach, wyraźnie wskazując na adekwatność decyzji podejmowanych na szczeblu UE do sytuacji w terenie, w różnych częściach UE; w tej dziedzinie wyjątkową rolę odgrywają centra informacyjne Europe Direct i inne europejskie sieci informacji skupiające władze regionalne i lokalne,
- powinna wprowadzić wyraźniejszy i bardziej przejrzysty podział odpowiedzialności politycznej, zapewnić rozliczalność swoich instytucji i gwarantować obywatelom otwartość procesów podejmowania decyzji, co może wiązać się z potrzebą dalszej reformy Traktatów,
- musi zastanowić się nad możliwością wprowadzenia reform instytucjonalnych mających na celu coraz większe zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych, by odzwierciedlić ich rolę legislacyjną we wdrażaniu zasady pomocniczości oraz w gwarantowaniu oddolnego, demokratycznego systemu sprawowania rządów w Europie obywateli, regionów, gmin i władz lokalnych.

12. W celu przygotowania naszego wkładu w nadchodzące dyskusje polityczne na temat przyszłości naszej Unii zobowiązujemy się do:

- wszczęcia szerokiego procesu dialogu obywatelskiego w celu wysłuchania opinii, propozycji i obaw bezpośrednio w terenie w całej UE; procesowi temu towarzyszyć będą konsultacje polityczne z udziałem europejskich i krajowych stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych oraz innych zainteresowanych stron we wszystkich państwach członkowskich, z myślą o opracowaniu konkretnych nowatorskich i praktycznych odpowiedzi na przyszłe wyzwania,
- podzielenia się wynikami tych toczących się równocześnie procesów z innymi instytucjami UE w celu wniesienia wkładu w prace przyszłego konwentu przygotowującego zmiany traktatowe z myślą o przyszłości Unii Europejskiej,
- zwiększenia wysiłków na rzecz propagowania praw związanych z obywatelstwem UE i naszych wspólnych wartości oraz udziału obywateli w życiu demokratycznym UE,
- przeanalizowania sposobów pogłębienia dialogu z instytucjami europejskimi, zwłaszcza z Parlamentem Europejskim,
- pogłębienia dialogu i współpracy z instytucjami europejskimi, a w szczególności z Parlamentem Europejskim, w oparciu o inicjatywy takie, jak „Poprawa funkcjonowania Unii Europejskiej dzięki wykorzystaniu potencjału Traktatu z Lizbony” i „Ewentualne zmiany i dostosowania w obecnej strukturze instytucjonalnej Unii Europejskiej” z myślą o przedstawieniu propozycji jeszcze aktywniejszego i skuteczniejszego udziału Komitetu Regionów w tworzeniu prawa wspólnotowego.

13. Podkreślamy wagę zagwarantowania praw młodych ludzi w całej Europie. Bardziej otwarta Unia będzie sprzyjać dialogowi między ludźmi z różnych pokoleń. Jeśli wziąć pod uwagę leżące u podstaw UE zasady pokoju i dobrobytu, gotowa do reagowania Unia zjedna sobie młodych ludzi.

14. Upoważniamy naszego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Europejskiej, Radzie, Komisji, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz krajowym i regionalnym parlamentom i rządów, a także władzom lokalnym.

Bruksela, dnia 9 lutego 2017 r.

Markku MARKKULA

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów